

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในการบริหารประเทศของรัฐบาล ทั้งการพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การแก้ปัญหาการกระจายรายได้ของสังคมหรือการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ตลอดจนการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ รัฐบาลจำเป็นต้องหารายได้ให้เพียงพอกับการใช้จ่ายในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจเหล่านี้ และเนื่องจากการจัดการบริหารประเทศดังกล่าวนั้น ต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ในการนี้รัฐบาลจึงจำเป็นต้องมีการจัดทำงบประมาณ อันเป็นการวางแผนทั้งด้านรายได้และรายจ่ายเพื่อให้มีการหารายได้มาสนับสนุนการบริหารประเทศให้เป็นไปตามนโยบายที่วางไว้ในแต่ละปี ซึ่งเมื่อมีการพิจารณาโครงสร้างรายได้ของรัฐบาลไทยแล้ว พบว่าการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลในแต่ละปีงบประมาณ ประกอบด้วยรายได้ 2 ส่วน คือ รายได้ภาษีอากร(Tax Revenue) และ รายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอากร (Non Tax Revenue) โดยพิจารณาจากจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลในปีงบประมาณ 2539 – 2548 ในตารางที่ 1.1 รายได้ภาษีอากรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านการจัดเก็บ 3 หน่วยงาน คือ กรมสรรพากร กรมสรรพาสमित และกรมศุลกากร ประกอบด้วย รายได้จากภาษีทางตรง ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรขาเข้า ส่วนรายได้จากภาษีทางอ้อม ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีน้ำมัน ภาษีสถยนต์ ภาษีสราฯ ภาษีเบียร์ และภาษีโทรคมนาคม โดยภาษีทางอ้อมเป็นภาษีที่จัดเก็บจากฐานการใช้จ่ายเพื่อการบริโภค และจากธุรกิจ ส่วนรายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอากรประกอบด้วย รายได้จากการขายสิ่งของและบริการ รายได้จากรัฐพาณิชย์ รายได้จากเงินโอน เงินบริจาค และรายได้อื่น ๆ โดยมีกรมสรรพากรเป็นหน่วยงานที่จัดเก็บได้สูงสุด โดยเป็นสัดส่วนเฉลี่ยกว่าร้อยละ 58 ของรายได้รัฐบาลทั้งหมด รองลงมาคือกรมสรรพาสमित และกรมศุลกากรตามลำดับ ปรากฏตามรายละเอียดสัดส่วนของรายได้แต่ละประเภทต่อรายได้ทางการคลังของรัฐบาลตามตารางที่ 1.2 ซึ่งถือได้ว่ารายได้จากภาษีอากรถือเป็นรายได้ที่สำคัญที่สุดของประเทศ

ตารางที่ 1.1 การจัดเก็บรายได้แต่ละประเภทของรัฐบาล ปีงบประมาณ 2539 - 2548

หน่วย : ล้านบาท

ที่มาของรายได้	ปีงบประมาณ									
	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
1. กรมสรรพากร	508,832.40	518,619.90	498,966.20	452,317.00	461,321.70	499,881.80	544,280.80	627,682.49	772,236.41	937,149.47
1.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	109,396.40	115,137.40	122,945.00	106,070.50	91,790.10	101,148.70	108,371.26	117,308.74	135,154.61	147,352.15
1.2 ภาษีเงินได้นิติบุคคล	172,235.40	162,655.20	99,480.10	108,819.90	145,554.10	149,666.60	170,414.61	208,859.19	261,890.26	329,515.96
1.3 ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม	3,429.80	5,322.10	5,316.20	10,872.10	10,739.20	17,154.40	19,127.64	21,772.58	31,935.38	41,177.57
1.4 ภาษีการค้า	572	264.3	341.7	185.5	126.1	83.9	98.51	44.62	-	-
1.5 ภาษีมูลค่าเพิ่ม	184,227.40	195,813.10	232,387.60	201,975.80	192,509.70	215,318.10	228,196.18	261,306.37	316,133.94	385,717.57
1.6 ภาษีธุรกิจเฉพาะ	33,409.60	34,285.80	35,241.10	21,311.40	17,015.30	12,851.70	13,715.42	12,756.84	20,024.31	26,304.36
1.7 อากรแสดมป์	5,285.70	4,734.00	2,991.80	2,823.50	3,351.10	3,410.60	4,121.63	5,348.23	6,820.09	6,815.61
1.8 รายได้อื่น ๆ	276.1	408	262.7	258.3	236.1	247.8	235.57	285.92	277.82	266.26
2. กรมสรรพสามิต	167,159.50	180,167.90	155,563.20	163,891.50	168,821.90	177,599.70	208,152.98	246,640.97	275,773.31	279,395.43
2.1 ภาษีสรรพสามิต	58,005.40	63,983.20	65,372.90	66,583.50	64,832.00	64,124.30	68,840.43	73,604.75	76,996.02	76,458.21
2.2 ภาษีสรรพสามิต	24,057.30	29,816.00	28,559.60	26,655.30	28,133.60	32,309.80	31,696.95	33,288.86	36,325.09	38,192.61
2.3 ภาษีสรรพสามิต	21,548.40	22,763.30	20,257.30	22,800.40	8,275.70	8,932.90	22,290.18	25,676.15	26,181.46	28,619.97
2.4 ภาษีเบียร์	17,359.80	21,383.10	23,190.70	24,991.80	26,437.80	29,990.70	31,650.34	36,986.64	42,748.63	45,482.85
2.5 ภาษีสรรพสามิต	37,343.20	32,294.90	8,556.90	13,940.90	26,781.20	30,329.90	41,559.52	56,473.89	65,011.81	58,759.63
2.6 ภาษีเครื่องดื่ม	6,845.00	7,519.10	7,023.10	6,483.80	7,444.20	8,100.30	7,748.26	8,620.52	9,349.61	10,105.71
2.7 ภาษีเครื่องไฟฟ้า	1,728.80	1,764.80	1,003.10	903.6	1,103.80	1,429.00	1,792.55	2,346.78	2,858.87	3,711.85
2.8 ภาษีอื่น ๆ *	153.1	501.3	1,461.00	1,374.60	1,814.30	2,169.50	2,362.48	9,404.52	16,021.73	17,667.04
2.9 รายได้อื่น ๆ	118.6	142.2	138.6	157.6	3,999.30	213.3	212.27	238.87	280.09	397.57
3. กรมศุลกากร	129,542.90	104,159.80	69,338.20	68,094.50	87,194.50	92,838.50	98,628.56	111,819.02	106,122.41	110,403.04
3.1 อากรขาเข้า	128,212.30	102,704.40	67,108.40	66,994.40	85,337.48	91,359.20	96,326.19	110,053.98	103,634.98	106,916.86
3.2 อากรขาออก	6.3	7.8	16.7	36.3	75.04	82.5	162.98	215.74	267.28	284.59
3.3 อื่น ๆ	1,324.30	1,447.60	2,213.10	1,063.80	1,781.98	1,396.80	2,139.39	1,549.31	2,220.15	3,201.59
4. หน่วยงานอื่น	89,756.20	106,101.40	91,812.70	108,757.30	100,256.60	104,295.70	108,375.06	118,484.53	135,747.46	147,471.70
4.1 ส่วนราชการอื่น	40,650.10	38,101.60	42,517.80	52,393.70	56,182.00	45,272.20	49,447.87	54,370.57	22,061.78	63,873.81
4.2 รัฐวิสาหกิจ	49,106.10	67,999.80	49,294.90	56,363.60	44,074.60	59,023.50	58,927.19	64,113.96	83,685.68	83,597.89
รวมรายได้จัดเก็บ (Gross)	895,291.00	909,049.00	815,680.30	793,060.30	817,594.70	874,615.70	959,437.40	1,104,627.01	1,289,879.59	1,474,419.64

ที่มา : กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต กรมศุลกากร และกรมบัญชีกลาง

รวบรวมโดย : กองนโยบายและวางแผนการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

All rights reserved

ตารางที่ 1.2 สัดส่วนของรายได้แต่ละประเภทต่อรายได้ทางการคลังของรัฐบาล ปีงบประมาณ
2539 - 2548

หน่วย : ล้านบาท

ที่มาของรายได้	ปีงบประมาณ									
	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
1. กรมสรรพากร	56.83	57.05	61.17	57.03	56.42	57.15	56.73	56.82	59.87	63.56
1.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	12.22	12.67	15.07	13.37	11.23	11.56	11.30	10.62	10.48	9.99
1.2 ภาษีเงินได้นิติบุคคล	19.24	17.89	12.2	1.00	17.80	17.11	17.76	18.91	20.30	22.35
1.3 ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม	0.38	0.59	0.65	1.37	1.31	1.96	1.99	1.97	2.48	2.79
1.4 ภาษีการค้า	0.06	0.03	0.04	0.02	0.02	0.01	0.01	0	0	0
1.5 ภาษีมูลค่าเพิ่ม	20.58	21.54	28.49	25.47	23.55	24.62	23.78	23.66	24.51	26.16
1.6 ภาษีสรรพสามิต	3.73	3.77	4.32	2.69	2.08	1.47	1.43	1.15	1.55	1.78
1.7 อากรแสดมปี	0.59	0.52	0.37	0.36	0.41	0.39	0.43	0.48	0.53	0.46
1.8 รายได้อื่น ๆ	0.03	0.04	0.03	0.03	0.03	0.03	0.02	0.03	0.02	0.02
2. กรมสรรพสามิต	18.67	19.82	19.07	20.67	20.65	20.31	21.70	22.33	21.38	18.95
2.1 ภาษีน้ำมันฯ	6.48	7.04	8.01	8.40	7.93	7.33	7.18	6.66	5.97	5.19
2.2 ภาษียาสูบ	2.69	3.28	3.50	3.36	3.44	3.69	3.30	3.01	2.82	2.59
2.3 ภาษีสสุราฯ	2.41	2.50	2.48	2.87	1.01	1.02	2.32	2.32	2.03	1.94
2.4 ภาษีเบียร์	1.94	2.35	2.84	3.15	3.23	3.43	3.30	3.35	3.31	3.08
2.5 ภาษีสรถยนต์	4.17	3.55	1.05	1.76	3.28	3.47	4.33	5.11	5.04	3.99
2.6 ภาษีเครื่องดื่ม	0.76	0.83	0.86	0.82	0.91	0.93	0.81	0.78	0.72	0.69
2.7 ภาษีเครื่องไฟฟ้า	0.19	0.19	0.12	0.11	0.14	0.16	0.19	0.21	0.22	0.25
2.8 ภาษีอื่น ๆ *	0.02	0.06	0.18	0.17	0.22	0.25	0.25	0.85	1.24	1.20
2.9 รายได้อื่น ๆ	0.01	0.02	0.02	0.02	0.49	0.02	0.02	0.02	0.02	0.03
3. กรมศุลกากร	14.47	11.46	8.50	8.59	10.66	10.61	10.28	10.12	8.23	7.49
3.1 อากรขาเข้า	14.32	11.30	8.23	8.45	10.44	10.45	10.04	9.96	8.03	7.25
3.2 อากรขาออก	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01	0.01	0.02	0.02	0.02	0.02
3.3 อื่น ๆ	0.15	0.16	0.27	0.13	0.22	0.16	0.22	0.14	0.17	0.22
4. หน่วยงานอื่น	10.03	11.67	11.26	13.71	12.26	11.92	11.30	10.73	10.52	10.00
4.1 ส่วนราชการอื่น	4.54	4.19	5.21	6.61	6.87	5.18	5.15	4.92	1.71	4.33
4.2 รัฐวิสาหกิจ	5.48	7.48	6.04	7.11	5.39	6.75	6.14	5.80	6.49	5.67
รวมรายได้จัดเก็บ (Gross)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : จากตารางที่ 1.1

ดังนั้น กรมสรรพากรจึงเป็นหน่วยงานหลักที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ด้านการจัดเก็บรายได้ให้กับรัฐบาล สำหรับประเภทภาษีอากรที่กรมสรรพากรดำเนินการจัดเก็บแบ่งออกเป็น ภาษีทางตรง ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีเงินได้ปิโตรเลียม ส่วนภาษีทางอ้อม ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีการค้ำ ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์

จากการที่กรมสรรพากรเป็นหน่วยงานหลัก ที่สำคัญที่สุดในการหารายได้เพื่อการบริหารและพัฒนาประเทศนั้น กรมสรรพากรจึงตระหนักดีในการให้ความสำคัญต่อการทำงานสนับสนุนรัฐบาลให้บรรลุยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ กรมสรรพากรจึงได้มีการทบทวนยุทธศาสตร์และเป้าหมายประสงค์ ให้สอดคล้องแผนบริหารราชการแผ่นดิน โดยประเด็นยุทธศาสตร์กรมสรรพากรปี 2549 ประกอบด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : สร้างฐานภาษีที่ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : มุ่งสู่การเป็นองค์กรเชิงวิชาการ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : พัฒนาระบบ ICT เชิงรุก

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างฐานภาษีที่ยั่งยืน เป็นเป้าหมายสำคัญที่ทำให้กรมสรรพากรจัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืน เพื่อสนับสนุนภาครัฐและเอกชนให้บรรลุในหลายประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล โดยเฉพาะยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้ การบริหารการเงิน การคลัง การบริหารการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรม โดยมีกลยุทธ์ที่สำคัญ ได้แก่ การบริหารการจัดเก็บภาษี รมรงค์เชิงรุกให้ผู้เสียภาษีเข้าสู่ระบบ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในภาษี เกิดการมีส่วนร่วมในการแก้ไข ปรับปรุง กฎหมาย และแจ้งแหล่งภาษี นำไปสู่เป้าหมายการสร้างฐานภาษีที่ยั่งยืน เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและความมั่นคงทางการเงินของประเทศทั้งประเทศและเป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุเป้าหมายเศรษฐกิจมหภาคที่สำคัญได้

และเมื่อมาพิจารณาด้านผลการจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง จากข้อมูลการจัดเก็บภาษีสรรพากร ปีงบประมาณ 2545 – 2548 ในตารางที่ 1.3 จะเห็นได้ว่า โครงสร้างการจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง มีลักษณะการจัดเก็บจาก ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ โดยมีภาษีที่จัดเก็บได้เป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รองลงมาได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีเงินได้นิติบุคคลตามลำดับ โดยแยกประเภทภาษีออกเป็นภาษีทางตรงและภาษีทางอ้อม ในกลุ่มภาษีทางตรง คือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีเงินได้นิติบุคคล และในกลุ่มภาษีทางอ้อม คือ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ สำหรับภาษีมูลค่าเพิ่มแล้วถึงแม้จะมีผลการจัดเก็บภาษีที่ต่ำกว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาก็ตาม แต่ก็มีผลการจัดเก็บเฉลี่ยกว่า ร้อยละ

33 ของผลการจัดเก็บทั้งหมด นอกจากนี้ภาษีมูลค่าเพิ่มยังเป็นภาษีทางอ้อมที่แสดงถึงการขยายตัวด้านการผลิต และการจำหน่ายสินค้าและบริการรวมถึงการขยายตัวและการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ นับได้ว่าภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นภาษีที่มีบทบาทสำคัญต่อผลการจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางอย่างยิ่ง

ตารางที่ 1.3 สำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางผลการจัดเก็บภาษีสรรพากร ประจำปีงบประมาณ 2545 - 2548

(หน่วย : ล้านบาท)

ลักษณะจัดเก็บ	ปี 2545	%/จัด เก็บรวม	ปี 2546	%/จัด เก็บรวม	ปี 2547	%/จัด เก็บรวม	ปี 2548	%/จัด เก็บรวม
1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	402.013	41.96	454.055	40.96	497.687	44.80	588.962	44.31
2. ภาษีเงินได้นิติบุคคล	196.513	20.51	214.599	19.36	225.993	20.34	266.852	20.08
3. ภาษีมูลค่าเพิ่ม	318.740	33.27	392.925	35.45	326.091	29.35	398.087	29.95
4. ภาษีธุรกิจเฉพาะ	13.572	1.42	13.554	1.22	23.300	2.10	35.226	2.65
5. อากรแสตมป์	25.841	2.70	31.867	2.87	36.534	3.29	38.532	2.90
6. รายได้อื่น ๆ	1.377	0.14	1.509	0.14	1.252	0.11	1.602	0.12
7. รวมทุกประเภท	958.056	100.00	1,108.509	100.00	1,110.857	100.00	1,329.260	100.00

ที่มา : สำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง กรมสรรพากร (2549)

สำหรับสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางมีผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากธุรกิจประเภทต่าง ๆ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ กิจการการผลิต การซื้อมา-ขายไป และการให้บริการ และเมื่อวิเคราะห์กิจกรรมที่เป็นกิจกรรมหลักในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางนั้นก็คือ กิจกรรมประเภทอุตสาหกรรมการผลิต จากข้อมูลในตารางที่ 1.4 จะเห็นได้ว่าผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มประเภทกิจการอุตสาหกรรมการผลิตโดยรวมในปีงบประมาณ 2545 - 2548 คิดเป็นผลการจัดเก็บโดยเฉลี่ยสัดส่วนกว่าร้อยละ 40 ของผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มทั้งหมด ดังนั้น การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากกิจการอุตสาหกรรมการผลิตจึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งต่อผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง

ตารางที่ 1.4 แสดงผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มประเภทอุตสาหกรรมการผลิตเปรียบเทียบกับ
ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ปี 2545 - 2548 ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง

(หน่วย : ล้านบาท)

ประเภท อุตสาหกรรม	2545		2546		2547		2548	
	ภาษี มูลค่าเพิ่ม	% / ผล จัดเก็บรวม	ภาษี มูลค่าเพิ่ม	% / ผล จัดเก็บรวม	ภาษี มูลค่าเพิ่ม	% / ผล จัดเก็บรวม	ภาษี มูลค่าเพิ่ม	% / ผล จัดเก็บรวม
ผลิตเหมืองแร่	12.592	3.95	17.957	4.57	20.609	6.32	19.296	4.85
ผลิตอาหาร	21.766	6.83	36.718	9.35	24.046	7.37	19.541	4.91
ผลิตภัณฑ์จากไม้	6.410	2.01	4.065	1.04	4.876	1.50	5.602	1.41
ผลิตเซรามิก	92.163	28.92	144.612	36.80	91.628	28.10	105.245	26.44
ผลิตอื่น ๆ	3.306	1.04	3.329	0.85	3.807	1.17	4.525	1.14
ผลจัดเก็บรวม อุตสาหกรรมผลิต	136.239	42.75	206.683	52.61	144.968	44.46	154.211	38.75
ผลจัดเก็บภาษี มูลค่าเพิ่มรวม*	318.740	100.00	392.925	100.00	326.091	100.00	398.087	100.00

* หมายเหตุ : ผลจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มรวม 3 กิจกรรม(การผลิต การซื้อมา-ขายไปและการให้บริการ)

ที่มา : สำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง กรมสรรพากร(2549)

ดังนั้น จากการพิจารณาแล้วเห็นว่ากิจการประเภทอุตสาหกรรมการผลิตเป็นหน่วยภาษี
หน่วยใหญ่ที่จะส่งผลกระทบต่อการจัดเก็บให้ได้ตามเป้าหมายที่กรมสรรพากรกำหนดไว้ จึงมี
ความสนใจที่จะศึกษากิจการในกลุ่มผู้ประกอบการประเภทอุตสาหกรรมการผลิต โดยเมื่อทำการ
แยกกลุ่มอุตสาหกรรม ออกเป็นกลุ่มตามลักษณะกิจการที่ใกล้เคียงกัน และสามารถแยกกลุ่ม
อุตสาหกรรมได้เป็นกลุ่มใหญ่ ดังนี้

1. กลุ่มอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ประกอบด้วย การทำเหมืองแร่ การทำเหมืองหิน การขุด
กรวดทราย การขุดดินเหนียวและดินขาว และการทำเหมืองแร่อื่น ๆ จำนวน 54 ราย
2. กลุ่มการผลิตอาหาร ประกอบด้วยกลุ่มการผลิต และแปรรูป ถนอมอาหารประเภท
เนื้อสัตว์ การผลิตและแปรรูป ถนอมรักษา ประเภทผักผลไม้ ผลิตอาหารจากสัตว์น้ำ ผลิตแป้ง
ผลิตน้ำตาลทราย ผลิตน้ำแข็ง ผลิตสุราและเครื่องดื่ม ผลิตอาหารสำหรับสัตว์ และการผลิต
ผลิตภัณฑ์อาหารอื่น ๆ จำนวน 68 ราย

3. กลุ่มผลิตภัณฑ์จากไม้ ประกอบด้วย โรงเลื่อย โรงอบและไสไม้ การผลิตไม้อัด และ ไม้แผ่นเคลือบ การผลิตเฟอร์นิเจอร์จากไม้ , หวาย และไม้ไผ่ การผลิตผลิตภัณฑ์จากไม้ การผลิต เยื่อกระดาษ ผลิตภัณฑ์จากกระดาษ สิ่งพิมพ์ การผลิตผลิตภัณฑ์จากไม้อื่น ๆ จำนวน 77 ราย

4. กลุ่มการผลิตเซรามิก ประกอบด้วยการผลิตผลิตภัณฑ์เซรามิก การผลิตเครื่องใช้ในบ้าน และเครื่องตกแต่งเซรามิก การผลิตสุขภัณฑ์เซรามิก การผลิตอิฐ กระเบื้อง ปูนซีเมนต์ การผลิต เซรามิกและผลิตภัณฑ์จากปูนซีเมนต์อื่น ๆ จำนวน 135 ราย

5. กลุ่มการผลิตอื่นๆ ประกอบด้วยการผลิตสิ่งทอ การผลิตเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย การผลิต เครื่องจักร เครื่องยนต์ การผลิตอื่น ๆ ที่ไม่ได้ระบุไว้ในที่อื่น จำนวน 72 ราย

รวมจำนวนของผู้ประกอบการภาษีมูลค่าเพิ่ม ประเภทอุตสาหกรรมการผลิต ของสำนักงาน สรรพากรพื้นที่ลำปาง ในปีงบประมาณ 2549 มีจำนวนรวม 406 ราย (ข้อมูล ณ 29 กันยายน 2549)

ตารางที่ 1.5 แสดงอัตราการเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าของผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ประเภทอุตสาหกรรมการผลิตของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง

(หน่วย : ล้านบาท)

ประเภท	2544		2545		2546		2547		2548		2549	
	ภาษี	ภาษี	Growth Rate %	ภาษี	Growth Rate %	ภาษี	Growth Rate %	ภาษี	Growth Rate %	ภาษี	Growth Rate %	
ผลิตเหมืองแร่	10.191	12.592	23.56	17.957	42.61	20.609	14.77	19.296	-6.37	18.194	-5.71	
ผลิตอาหาร	6.960	21.766	212.73	36.718	68.69	24.046	-34.51	19.541	-18.74	18.600	-4.82	
ผลิตภัณฑ์จากไม้	7.263	6.410	11.74	4.065	-36.58	4.876	19.95	5.602	14.89	8.477	51.32	
ผลิตเซรามิก	68.947	92.163	33.67	144.612	56.91	91.628	36.64	105.245	14.86	134.733	28.02	
ผลิตอื่น ๆ	2.910	3.306	13.61	3.329	-0.70	3.807	14.36	4.525	18.86	5.902	30.43	
รวม	96.271	136.239	41.52	206.683	51.71	144.968	-29.86	154.211	6.38	185.906	20.55	

ที่มา : สำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง กรมสรรพากร(2549)

กอบปรักเมื่อมาพิจารณาอัตราการเจริญเติบโตของ ผลการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากอุตสาหกรรมการผลิตจากข้อมูลในตารางที่ 1.5 พบว่า ผลจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากอุตสาหกรรมการผลิตของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับผลการจัดเก็บภาษีปีก่อนหน้ามีทิศทางที่เพิ่มขึ้น ในปีงบประมาณ 2545 ปี 2546 และ ปี 2549 และมีทิศทางลดลง ในปี 2547 และ 2548 แสดงถึงผลการจัดเก็บภาษีเมื่อเทียบกับปีงบประมาณก่อน มีทิศทางที่เพิ่มขึ้น และลดลง ไม่สม่ำเสมอ รวมถึงนโยบายของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง ในการจัดเก็บภาษีภายใต้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ต่อผลจัดเก็บโดยรวมของจังหวัดลำปางภายในระยะเวลาที่กำหนดให้สำเร็จตามภารกิจ และบรรลุเป้าหมายที่ได้รับมอบหมายจากกรมสรรพากรในปีปัจจุบันและต่อ ๆ ไป เป็นสิ่งสำคัญที่สุด ดังนั้น จึงสนใจที่ศึกษาวิเคราะห์การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของกิจการอุตสาหกรรมการผลิตทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมผลิตเพื่อการส่งออกหรือขายในประเทศ เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของแต่ละประเภทอุตสาหกรรมผลิตในจังหวัดลำปาง เพื่อประมาณการรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมผลิตในจังหวัดลำปาง ตลอดจนเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมผลิตในจังหวัดลำปาง โดยจะนำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นแนวทาง ในการดำเนินการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง เพื่อให้จัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นธรรมและสร้างฐานภาษีที่ยั่งยืนให้บรรลุตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ของกรมสรรพากรต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมการผลิตของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง
- 2) เพื่อประมาณการรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมผลิตของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง
- 3) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมผลิตของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

ผลที่ได้รับจากการศึกษาสามารถชี้ให้เห็นประสิทธิภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง และใช้ในการวางแนวทางวางแผนการ

ปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพตามประมาณการ และสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจต่อไป

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้มีขอบเขตของการศึกษา โดยเป็นการ ศึกษาประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม เฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการภาษีมูลค่าเพิ่มประเภทกิจการอุตสาหกรรมการผลิตทั้งประเภทบุคคลธรรมดา และประเภทนิติบุคคล โดยแยกเป็นประเภทอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเหมืองแร่ กลุ่มการผลิตอาหาร กลุ่มผลิตภัณฑ์จากไม้ กลุ่มการผลิตเซรามิก และกลุ่มการผลิตอื่น ๆ จากข้อมูลผู้ประกอบการภาษีมูลค่าเพิ่มในควมรับผิดชอบของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง ทั้งผู้ประกอบการทั่วไปและผู้ประกอบการส่งออก ข้อมูล ณ วันที่ 29 กันยายน 2549 และในส่วนของการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค ในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมการผลิตของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางนั้น เป็นการ ศึกษาจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานกำกับดูแล ในอุตสาหกรรมการผลิตของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง

1.5 นิยามศัพท์

ปีงบประมาณ หมายถึง ระยะเวลารอบ 1 ปี เริ่มนับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม สิ้นสุดปี วันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป

ปีภาษี หมายถึง ปีปฏิทิน คือเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม ทุกปี

ผู้ประกอบการภาษีมูลค่าเพิ่ม หมายถึง ผู้ประกอบการ ผู้นำเข้า และผู้ที่กฎหมายกำหนดให้ มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นกรณีพิเศษ

ผลิตภัณฑ์เซรามิก หมายถึง การผลิตผลิตภัณฑ์เซรามิก เครื่องใช้ในบ้านและเครื่อง ตกแต่งเซรามิก สุขภัณฑ์เซรามิก อิฐ กระเบื้อง ปูนซีเมนต์ และผลิตภัณฑ์ปูนซีเมนต์อื่น ๆ

การผลิตอื่น ๆ หมายถึง การผลิตสิ่งทอ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เครื่องจักร เครื่องยนต์ การผลิตอื่น ๆ ที่มิได้ระบุไว้ในที่อื่น